

УДК 630*23

**ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ДЕРЕВНИХ ПОРІД В ЛІСОРΟΣЛИННИХ
УМОВАХ ЛЮДИНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА ДП «ВИСОЦЬКЕ ЛГ»**

Пасько С. О., магістрант, ЖНАЕУ, м. Житомир*

Враховуючи, що Україна лісодефіцитна держава, одним з основних завдань галузі є забезпечення розширеного відтворення лісів, тобто створення нових лісових насаджень в обсягах, що перевищують їх вирубки.

Способи відтворення лісів в Україні обумовлені перш за все природно-кліматичними зонами. В Карпатах і в Поліссі відтворення лісів відбувається шляхом створення лісових культур та природного поновлення, включаючи і заходи по сприянню природному поновленню.

В останні роки лісогосподарськими підприємствами України взято напрямок на збільшення обсягів природного поновлення, яке на сьогодні щорічно складає 5 тис.га або 21 % від загальних обсягів лісовідновлення і є одним з найдешевших способів відтворення лісів.

Сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.) - один з основних лісоутворювачів України. Природне поновлення сосни звичайної під наметом лісу визначається екологічними властивостями типу лісу.

По лісорослинному районуванню територія ДП «Висоцьке ЛГ» відноситься до Рівненського Полісся зони змішаних лісів. Клімат району дає можливість для успішного вирощування таких культур як сосна, береза, дуб, ясеня та інші.

Для дослідження природного поновлення було підібрано в натурі та закладено вісім пробних площ в насадженнях Людинського лісництва ДП «Висоцьке ЛГ». Пробні площі підібрані в умовах свіжого дубово-соснового субору В₂-д-С, свіжого грабово-дубового сугруду - С₂-г-д-С та волого грабово-дубового сугруду - С₃-г-д-С.

Насадження на пробних площах представляють віковий ряд деревостанів від 1 до 145 років. Насадження з переважанням сосни звичайної, відсутність в складі насаджень дуба черешкового можна пояснити значним антропогенним пресом в лісах, що призвів до винищення дуба в насадженнях.

На основі виконаних досліджень природного поновлення сосни звичайної в Людинському лісництві можна зробити наступні висновки:

- на пробних площах чисельність підросту коливається від 5,88 до 119,25 тис.шт/га;

- панівний вік підросту на пробних площах знаходиться в межах від 1 до 15 років:

- панівна висота підросту на пробних площах знаходиться в межах від 0,25 м і більше 1,5 м;

- доля сосни в складі підросту становить від 10 од. до “+” і визначається екологічними властивостями умов місцезростання. Сосновий підріст під наметом мало стійкий в біологічному відношенні, скоріше втрачає господарську цінність і відмирає. На вкоріненні сходи впливають освітленість, тепло і волога, що діють в комплексі. Нестача вологи не так негативно для оді екземпляри підросту сосни, як високі температури;

- під наметом зімкнутого деревостою в різних типах лісу природного поновлення сосни звичайної недостатньо для відтворення корінного деревостою. Хоча в стиглих і пристигаючих насадженнях його кількість сягає 18,88 - 38,63 тис.шт/га. Але підріст представлений в основному самосівом висотною групою до 0,25 см;

- різниця у рості у висоту молодих рослин сосни звичайної з лісових культур і природної, що поселилась в міжряддях лісових культур становить у прирості у висоту за біжучий рік - 34,41 %, у приростах за минулий рік – 20,94 %, а росту у висоту - 33,17 %. Тобто ріст сосни звичайної у культурах протягом перших трьох років вища за ріст природної сосни на третину. Це можна пояснити високою конкуренцією природної сосни з боку трав'яного вкриття, корневих виділень попереднього материнського деревостою, товстою підстилкою тощо.

**Науковий керівник : к. с.-г. н., доцент Вишневський А. В.*